

Met slim financieren overal ter wereld goed drinkwater

Zaterdag 24 oktober 2009, in 'Het Financieele Dagblad', geschreven door Marleen Janssen Groesbeek

Allerd Stikker, Sjeff Ernes en Jeroen van der Somme spraken dinsdag 20 oktober over hun waterprojecten tijdens de bijeenkomst P+live@night in Amsterdam.

Het zijn vooral vrouwen en meisjes die kilometers naar de pomp moeten lopen om water te halen. Het grondwater is daar vergiftigd met arsenicum. Dat ruik je, proef je en zie je niet.

Per dag sterven gemiddeld tien-duizend mensen aan ziekten overgehouden aan slecht drinkwater. Terwijl dat met een investering van €15 p.p. kan stoppen.

Er is geen tekort aan water! Allerd Stikker, oprichter en adviseur van Ecological Management Foundation is er heel stellig over. 'Er komt elk jaar heel veel water uit de lucht. Minstens 12.000 km³ daarvan is bruikbaar voor de mensheid.' Volgens Stikker moeten we vooral veel slimmer met al het beschikbare water omgaan en zorgen dat we nieuwe technologieën inzetten om het water dat we al gebruiken en/of vervuild hebben te zuiveren. Ook Sjeff Ernes, directeur van Aqua for All, is niet zo bezorgd over de beschikbare hoeveelheid water, maar schort het aan aandacht voor de kwaliteit ervan. 'We besteden nu veel geld aan het super schoon maken van water. Maar mensen gebruiken dat water ook voor zaken waar het niet zo zuiver voor hoeft te zijn. Geef mensen in ontwikkelingslanden goedkope filters zodat ze, als ze het water willen drinken, bij wijze van spreken Nederlandse waterleiding-kwaliteit krijgen. De eisen aan de rest van het water kunnen dan minder hoog zijn, waardoor er geld overblijft om aan andere dingen te besteden.' Hij denkt dan vooral aan het aanleggen van wc's en andere voorzieningen, zodat oppervlakte- of grondwater niet vervuild raakt.

Water is er dus genoeg, maar hoe komt het op juiste plek? In Nederland hebben we al veel water en valt het ook nog eens met bakken uit de lucht. Het zijn juist de mensen in landen waar het water schaars is of waar het diep onder de grond zit, die behoefte hebben aan slimme oplossingen.

Volgens Ernes moeten de mensen zelf ook slimmer worden. 'Ik was op bezoek bij een boer ergens in Zuid-Amerika en die had voor het eerst een dakgoot en een regenpijp aangelegd, maar alleen aan één kant van het dak. Toen ik hem vroeg "waarom niet een dakgoot voor de hele omtrek van het dak", antwoordde hij dat hij niet meer water nodig had...' Stikker is betrokken bij de ontwikkeling van een ontziltingsinstallatie die - naar eigen zeggen - voor een doorbraak gaat zorgen. De installatie ontzilt niet alleen water zonder dat dit veel energie kost, maar haalt er ook allerlei andere onzuiverheden uit, zelfs giftige stoffen. 'De installatie is ideaal voor bijvoorbeeld een aantal dorpen in Bangladesh waar ik mij voor inzet. Het grondwater is daar vergiftigd met arsenicum. Dat ruik je, proef je en zie je niet. Desastreuus voor de mensen.' Jeroen van der Somme, directeur van het Netherlands Water Partnership (NWP) ergert zich vooral aan het gemak waarmee rijke landen in ontwikkelingslanden waterprojecten neerzetten en vervolgens weer weggaan. 'We houden niet in de gaten hoe de mensen ermee omgaan, of zij wel iets aan het onderhoud doen. Dat is ook nadelig voor ons want we leren er dan niets van.' Het is een van de doelstellingen van het NWP om die kennis wel te verzamelen en zo slimmere oplossingen te bedenken. Ernes is het daar helemaal mee eens. 'Je kunt wel in een afgelegen dorp in Afrika een waterpomp

neerzetten, maar je moet er ook voor zorg dragen dat er tenminste één inwoner van het dorp is die zich verantwoordelijk voelt voor die pomp en hem zo nu en dan afstof, onderhoudt en repareert.' Weten waar er water gevonden kan worden en hoe er mee omgegaan wordt, is ook van het grootste belang bij het slagen van de financiering van waterprojecten. Stikker is een voorstander van microkrediet in combinatie met financiële hulp van ontwikkelingsorganisaties: dorpen op het platteland die een lening afsluiten voor het laten slaan van een put en aanleggen van een pomp. Dat zorgt voor verantwoordelijkheid voor de bron en het onderhoud van de pomp. Maar Stikker kan zich ook voorstellen dat een van mensen in het dorp de lening afsluit en zijn geld verdient met het verkopen van het water. 'Dat stimuleert ondernemerschap.' Welk bedrag moet zo'n dorp dan lenen? Stikker rekent per persoon zo'n € 15 voor een dorp van tussen de 600 en 800 mensen. Naarmate er minder mensen zijn wordt het duurder. Worden het meer mensen dan moet je je afvragen of één put wel voldoende is. In een ontwikkelingsland is het gemiddelde watergebruik van een mens ongeveer 10 liter. (Een Nederlander gebruikt gemiddeld 135 liter per dag.)

Ernes en Van der Somme kunnen zich wel vinden in die €15, maar willen toch niet zover gaan dat microkrediet en kleinschaligheid de oplossing zou zijn voor het groeiende tekort aan water wereldwijd. Ernes: 'Het moet een combinatie van verschillende financieringsvormen zijn, afhankelijk van het soort project en de plek waar het water moet komen. In de sloppenwijken wonen soms wel 800.000 mensen bij elkaar. Daar is het aanleggen van een enkele pomp geen oplossing. In een sloppenwijk van Accra in Ghana moet niet alleen water komen, daar moeten ook plekken zijn waar mensen zich kunnen wassen en naar een echte wc kunnen. Zo'n project moet gefinancierd worden met ontwikkelingsgeld of geld van goede doelen.' Ernes legt de vinger op de ontbrekende schakel in de nog onvolwassen markt voor water in veel ontwikkelingslanden. Er zijn grootschalige waterprojecten en er zijn daarnaast dorpspompen die met microkrediet worden gefinancierd. Maar er is nog onvoldoende financiële steun voor lokale ondernemers die een rendabel waterbedrijf willen opzetten. Terwijl juist daarmee een stap vooruit kan worden gezet.

Directe waterhulp

In Nederland woedt een heftige discussie over de nut en noodzaak van ontwikkelingshulp. De behoefte om zelf direct betrokken zijn bij projecten heeft geleid tot een snelle groei van particuliere initiatieven. De een gericht op onderwijs, de ander op gezondheidszorg, weer een andere voor water. Voor de gemiddelde burger die geen miljoenen heeft om een eigen stichting op te richten zijn er andere mogelijkheden. Zo is er Akvo, een niet-gouvernementele organisatie die samenwerking zoekt met derde partijen op het gebied van water. Mensen die niet als vrijwilliger willen helpen ergens putten te slaan, maar heel gericht financieel willen helpen, kunnen op de website www.akvo.org een gerichte donatie doen.